

*mgr Jurij Renkas*¹

Katedra Rachunkowości
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Produktywność pracy i wolnorynkowy kurs walutowy a rozwój ekonomiczny Ukrainy

WSTĘP

We współczesnej rozwiniętej i otwartej gospodarce ustawicznie wykorzystuje się liczbowe porównania jednostek pieniężnych jednego państwa względem wartości jednostek pieniężnych drugiego państwa, czyli kursy walutowe. Jednak mechaniczne stosowanie kursów walutowych prowadzi do mylnych przekształceń. Aby dokonać prawidłowych porównań należy zrozumieć zależność jednostki pieniężnej od produktywności pracy. W aspekcie makroekonomicznym przy zastosowaniu wskaźnika produktywności pracy Q otrzymujemy rozwiązanie istotnego problemu, jakim jest prawidłowa ocena kursu walutowego. Takie podejście makroekonomiczne jest tematem artykułu. Wskaźnik produktywności pracy Q może być również z powodzeniem stosowany w analizie poziomu rozwoju poszczególnych państw, co z kolei umożliwia budowanie ich rankingów.

ISTOTA WSKAŹNIKA PRODUKTYWNOŚCI PRACY Q

Wielkość Q jest produktywnością pracy, przez którą rozumie się mnożnik kosztów pracy, wyznaczający wartość produkcji. Równocześnie jest to także wartość produkcji, która przypada na 1 złotego kosztów pracy. Jest ona funkcją kilku zmiennych, mianowicie technicznego uzbrojenia pracy (A/H), rotacji aktywów, rentowności aktywów (ROA) oraz poziomu opłacenia pracy. Model tej funkcji został dobrze opracowany i przedstawiony we wcześniejszych pracach [Dobija, 2009; Kozioł, 2007; Dobija, Renkas, 2012], w których pokazano, że związek funkcjonalny między wymienionymi zmiennymi wyznacza poziom produktywności pracy:

¹ Adres korespondencyjny: Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Katedra Rachunkowości, ul. Rakowicka 27, 31-510 Kraków, e-mail: renkasj@uek.krakow.pl.

$$P = W \times Q = W \times e^{r+1} \left(1 + \frac{A}{H} \times \frac{z}{u} \right) \cong W \exp \frac{A \times M}{H} \cong W \times e^{\frac{A \times p \times M}{L}}$$

gdzie: P – ogólna wartość wytworzonego i realizowanego produktu końcowego za rok; W – koszty pracy; Q – wielkość wyznaczająca produktywność pracy; A – aktywa w cenach historycznych; H – ogólna wartość kapitału ludzkiego pracowników, ustalana za pomocą sumy płac zasadniczych L (czyli $H = L/p$, gdzie $p = 0,08$ [1/rok]); z – wskaźnik rocznego zużycia aktywów; u – procent opłacenia kapitału ludzkiego; M – syntetyczna zmienna, wyznaczająca poziom zarządzania; r – procent zyskowności, przy czym $r = N/K$, gdzie N – różnica między ceną realizacji (P) a kosztem wytworzenia produkcji (K); p – stała ekonomiczna potencjalnego wzrostu ($p = 0,08$ [1/rok]).

Warto zwrócić uwagę na umiejscowienie wskaźnika poziomu opłacenia pracy (u) w powyższej formule. Ta zmienna występuje zarówno w liczniku, ponieważ $W = u \times H$, a także i w mianowniku. To wskazuje na to, że istnieje jej optymalna wielkość. Ten fakt jest już znany z teorii kapitału ludzkiego, której autorem jest M. Dobija, w świetle której płaca zasadnicza pracownika nie powinna być mniejsza niż 8% od wartości jego kapitału ludzkiego [Dobija, 2010]. Ponieważ poziom opłacenia pracy jest odwrotnie proporcjonalny do Q , to przesłanka, że Q nie może maleć, jest ograniczeniem dla wzrostu rozmiaru wynagrodzeń.

Z punktu widzenia całej gospodarki wyprodukowana i realizowana produkcja składa się na ogólną wartość produktu krajowego brutto (PKB). Dlatego w świetle wyżej przedstawionego równania w badaniach makroekonomicznych stosowana jest następująca zależność:

$$PKBR = W \times Q$$

gdzie: $PKBR$ – realny produkt krajowy brutto, W – ogólny fundusz wynagrodzeń w gospodarce, Q – wskaźnik produktywności pracy.

Wskaźnik produktywności pracy na poziomie makro przedstawia się jako stosunek ogólnej kwoty realnego PKB do ogólnej kwoty wynagrodzeń, wypłaconych w sektorze prywatnym oraz publicznym. Jak wiadomo, w obecnym systemie na Ukrainie wynagrodzenia w sektorze publicznym są finansowane z podatków. Dla prawidłowego ustalenia wskaźnika Q należy zmniejszyć kwotę wynagrodzeń w gospodarce (W) o tę część płaconych przez pracowników podatków, która jest przeznaczona na finansowanie pracy w sektorze publicznym. Skorygowany rozmiar wynagrodzeń W jest dyspozycyjnym rozmiarem wynagrodzeń. Dlatego, w świetle powyższych stwierdzeń, wskaźnik Q wyznacza wartość realnego PKB przypadającą na ogólną kwotę dyspozycyjnych wynagrodzeń.

Dzieląc powyższe równanie przez ogólną liczbę zatrudnionych otrzymamy:

$$PKBRE = E \times Q$$

gdzie: E oznacza średnią wartość wynagrodzenia pracownika, a $PKBRE$ – wartość realnego PKB przypadającą na jednego pracownika.

Z powyższego równania wynika, że zachowanie rozwoju wymaga nie zmniejszenia, a zwiększenia realnej zdolności nabywczej średniego wynagrodzenia przy jednoczesnym co najmniej zachowaniu osiągniętego poziomu produktywności Q . Można także wnioskować, że prawidłowy wzrost wynagrodzeń może mieć miejsce wyłącznie pod warunkiem zachowania lub zwiększenia wartości wskaźnika produktywności pracy Q . Kolejny wniosek dotyczy dużej stabilności wskaźnika Q . Jednym z warunków osiągania jego skokowego przyrostu może być przyciąganie przez państwo wykwalifikowanych pracowników z zewnątrz (z zagranicy) przy efektywnym zarządzaniu. Bez czynników zewnętrznych przyrost produktywności zazwyczaj jest niwelowany podwyższeniami rozmiaru płac zasadniczych.

SZACOWANIE POZIOMU PRODUKTYWNOŚCI PRACY W UKRAIŃSKIEJ GOSPODARCE

Metoda, według której obliczamy wskaźnik Q dla gospodarki Ukrainy, bazuje na ogólnym modelu ustalania tego wskaźnika ($Q = PKBR/W$). Ogólną kwotę wynagrodzeń w gospodarce Ukrainy oblicza się mnożąc średnie roczne wynagrodzenia w Ukrainie (na osobę) przez ogólną liczbę wszystkich pracowników w gospodarce. Do otrzymanej kwoty dodaje się wartość ubezpieczenia społecznego oraz odejmuje się procent wynagrodzeń, przypadający na sektor publiczny (zakłada się, że 15% płaconych przez pracowników podatków od wynagrodzeń finansuje płace w sektorze publicznym [Jędrzejczyk, 2013]). Wszystkie dane statystyczne przytoczonych wyżej wskaźników oraz kwota realnego PKB zostały pobrane z oficjalnej strony Państwowego Urzędu Statystycznego Ukrainy (*Державна служба статистики України*) [www.ukrstat.gov.ua]. W tabeli 1 przedstawiono obliczenia wskaźnika produktywności pracy Q dla gospodarki Ukrainy za lata 2006–2012.

Z danych zawartych w tabeli 1 wynika, że wskaźnik produktywności pracy Q w Ukrainie zmniejszał się w ciągu ostatnich kilku lat. Oznacza to, że z każdym kolejnym rokiem na jedną hrywnę kosztów pracy przypadła mniejsza kwota PKB. Dla przykładu, w roku 2012 wskaźnik ten wynosił tylko 1,64 (tabela 1), kiedy w krajach rozwiniętych (USA, Wielka Brytania, Niemcy) przekroczył 3,0. Jest to bardzo negatywna tendencja w gospodarce Ukrainy, która świadczy o konieczności podjęcia pilnych działań, nakierowanych na zmianę polityki ekonomicznej w kraju i poprawę zarządzania. Jedną z metod poprawy sytuacji powinny być odpowiednie korygowania wynagrodzeń w państwie, które przewidują ich adaptację do odpowiedniego rozmiaru kapitału ludzkiego pracowników. To pytanie wymaga zastosowania teorii godziwych wynagrodzeń, odpowiadających rozmiarowi kapitału ludzkiego pracowników [Cieślak, Dobija, 2007].

Tabela 1. Obliczenia wskaźnika Q gospodarki Ukrainy za lata 2006–2012

Lata	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
PKBR, mln hrywien	544 153,00	720 731,00	950 503,00	914 720,00	1 085 935,00	1 316 600,00	1 408 900,00
Liczba pracowników, tys. osób (1)	20 730,40	20 904,70	20 972,30	20 191,50	20 266,00	20 324,20	20 354,30
Średnie roczne wynagrodzenie na osobę, hrywny (2)	12 492,00	16 212,00	21 672,00	22 872,00	26 868,00	31 596,00	36 300,00
Ubezpieczenie społeczne (3)	1,372 (37,2%)	1,372 (37,2%)	1,372 (37,2%)	1,372 (37,2%)	1,372 (37,2%)	1,372 (37,2%)	1,372 (37,2%)
Ogólna kwota wynagrodzeń w gospodarce W ($1 \times 2 \times 3$), mln hrywien	355 298,80	464 980,40	623 590,00	633 617,00	747 063,50	881 048,22	1 013 717,42
Ogólna kwota wynagrodzeń w gospodarce W , skorygowana o procent wynagrodzeń dla sektora budżetowego* ($W \times 0,85$), mln hrywien	302 004,00	395 233,30	530 051,50	538 574,50	635 003,90	748 891,00	861 659,81
Produktywność pracy $Q = PKBR/W$	1,80	1,82	1,79	1,70	1,71	1,76	1,64
Poziom inflacji, %	9,80	10,90	19,40	22,30	11,10	15,60	Brak danych

* zakłada się, że 15% procent płaconych przez pracowników podatków od wynagrodzeń finansuje płace w sektorze publicznym.

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych statystycznych [www.ukrstat.gov.ua].

INTERPRETACJA EKONOMICZNEJ POZYCJI GOSPODARKI W ŚWIETLE WSKAŹNIKA Q

Wskaźnik produktywności pracy Q może być efektywnie stosowany również przy analizie poziomu rozwoju poszczególnych państw, co z kolei umożliwia budowanie odpowiednich rankingów. W tabeli 2 przedstawiono porównanie wielkości obrachunkowych wskaźnika Q poszczególnych krajów za lata 2006–2012.

Tabela 2. Zestawienie wskaźnika Q wybranych państw za lata 2006–2012

Kraj	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
USA	3,46	3,47	3,56	3,50	3,45	3,65	3,62
Japonia	3,07	3,09	3,19	3,43	3,28	3,45	3,33
Wielka Brytania	3,20	3,52	3,44	3,08	3,10	3,22	3,28
Szwajcaria	3,53	3,65	3,75	3,65	3,51	3,50	3,85
Niemcy	3,31	3,38	3,39	3,28	3,17	3,16	3,35
Czechy	1,87	2,20	2,36	2,21	2,13	2,36	2,25
Polska	1,88	1,99	1,85	1,87	1,90	1,94	1,96
Ukraina	1,80	1,82	1,79	1,70	1,71	1,76	1,64
Chiny	1,42	1,51	1,69	1,76	1,77	1,78	1,89

Źródło: wartości wskaźnika dla wybranych państw zostały oszacowane przez M. Dobjię [2012] i przytaczane są za zgodą autora. Szacowanie poziomu wskaźnika Q dla Ukrainy: własne obliczenia.

Jak widzimy, wskaźnik produktywności pracy Q jest dobrą podstawą do interpretacji ekonomicznej pozycji gospodarki poszczególnego państwa w stosunku do innych krajów. Z jego pomocą możemy charakteryzować i porównywać poziomy rozwoju różnych państw. Teoria wskaźnika Q wskazuje na potrzebę zgodności wynagrodzenia z wartością pracy, co umożliwi zachowanie kapitału ludzkiego pracownika. Osiągnięcie 100-procentowej zgodności płacy zasadniczej pracownika wymaga osiągnięcia przez wskaźnik Q co najmniej poziomu 3,0. Na przykład, w 2012 roku wskaźnik Q dla Ukrainy stanowił tylko 1,64 (tabela 2), podczas gdy w krajach rozwiniętych (USA, Wielka Brytania, Niemcy) przekroczył 3,0. Jednym ze sposobów poprawy sytuacji powinno być odpowiednie dostosowanie płac w kraju, które zapewni ich zgodność z wielkością kapitału ludzkiego pracowników. Kwestia ta wymaga użycia teorii godziwych płac odpowiadających wielkości kapitału ludzkiego pracowników.

TEORETYCZNE FORMUŁY ŚREDNIEJ WARTOŚCI KURSU PRZY ZASTOSOWANIU PARYTETU PRODUKTYWNOŚCI PRACY

Teoria wskaźnika produktywności pracy Q ma znaczący wpływ na kształtowanie się kursu walutowego. Przy jego zastosowaniu można prognozować zachowanie się wolnorynkowego kursu walutowego na podstawie danych makroekonomicznych określających wskaźnik Q . Ze struktury tego wskaźnika ($Q = PKBR/W$) wynika, że niedopuszczenie do jego spadku chroni gospodarke przed inflacją. Jednak kurs walutowy może się zmieniać pomimo braku inflacji, ponieważ produktywność pracy w innej gospodarce może być wyższa lub niższa.

Rezultatem precyzyjniejszego rozpoznania natury jednostki pieniądza jest bardziej poprawna teoria kursu walutowego. Kurs walutowy podlega nie tylko wpływom relacji między popytem i podażą i nie tylko dysparytetowi inflacji i stóp procentowych. Wartość pieniądza przede wszystkim silnie zależy od relacji między

placą, kosztami pracy a wartością produktu wytworzonego w procesie pracy. To są zależności fundamentalne. Jak pokazano w pracach, których autorami są M. Dobija [2006] oraz M. Jędrzejczyk [2013, s. 105–110], wielkość Q ma bezpośredni wpływ na kształtowanie kursu walutowego, którego zmiany determinowane są parytetem produktywności pracy. Ponieważ artykuł jest poświęcony szacowaniu wartości kursu walutowego hrywny jako jednostki pieniężnej Ukrainy poniższe obliczenia będą dotyczyły stosunku tej waluty do dolara amerykańskiego.

Dla estymacji średniego w danym roku kursu waluty wykorzystano następujące równości:

$$PKBR_{UA} = W_{UA} \times Q_{UA}$$

$$PKBR_A = W_A \times Q_A$$

gdzie: PKBR – realna wartość PKB, indeksy A i UA oznaczają odpowiednio: amerykański i ukraiński. Dzieląc powyższe równości otrzymujemy następującą formułę:

$$\frac{PKBR_{UA}}{PKBR_A} = \frac{W_{UA}}{W_A} \times \frac{Q_{UA}}{Q_A}$$

skąd:

$$PKBR_{UA}[\text{hryw.}] = \frac{W_{UA}}{W_A} \times \frac{Q_{UA}}{Q_A} \times PKBR_A[\$]$$

gdzie: [hryw.] – jednostka pieniężna Ukrainy (hrywna), [\$] – jednostka pieniężna Stanów Zjednoczonych (dolar).

Wyrażenie $W_{UA}Q_{UA}/W_AQ_A$ jest funkcją kursu walutowego. Dzieląc wielkość kosztów pracy W przez liczbę zatrudnionych Z otrzymujemy równanie:

$$PKBR_{UA}[\text{hryw.}] = \frac{B_{UA}}{B_A} \times \frac{Z_{UA}}{Z_A} \times \frac{Q_{UA}}{Q_A} \times PKBR_A[\$]$$

gdzie: B – oznacza średnie koszty pracy przypadające na zatrudnionego. Z kolei dzieląc PKBR przez liczbę zatrudnionych otrzymujemy równanie:

$$PKBRZ_{UA}[\text{hryw.}] = \frac{B_{UA}}{B_A} \times \frac{Q_{UA}}{Q_A} \times PKBRZ_A[\$]$$

gdzie: PKBRZ jest kwotą realnego PKB przypadającą na zatrudnionego.

M. Dobija [2006] i M. Jędrzejczyk [2013] pokazali, że w przypadku, gdy $Q_A/Q_{UA} = 1$, średnia wartość kursu może być wprost przybliżana przez iloraz średnich płac w porównywanych państwach. W takiej sytuacji dwie gospodarki są porównywalne i działa prawo jednej ceny tak w zakresie cen na produkty, jak i płac. Lecz reguły te nie działają w przypadku dysparytetu produktywności pracy, więc dąży się do wypracowania ogólnej formuły obejmującej wszystkie przypadki.

W tym celu, łącząc dwa poprzednie równania przez eliminację ilorazu B_{UA}/B_A otrzymujemy formułę:

$$PKBRZ_{UA} [hryw.] = ER \frac{(hryw.)}{(\$)} \times \left[\frac{Q_{UA}}{Q_A} \right]^2 \times PKBRZ_A [\$]$$

Po odpowiednich przekształceniach matematycznych dochodzimy ostatecznie do oszacowania wartości średniej kursu walutowego hrywny do dolara:

$$ER \frac{(hryw.)}{(\$)} = \left[\frac{Q_A}{Q_{UA}} \right]^2 \times \frac{PKBRZ_{UA} (hryw.)}{PKBRZ_A (\$)}$$

W powyższych wzorach ER oznacza średnią wartość kursu walutowego hrywny do dolara, Q stanowi wskaźnik produktywności pracy, PKBRZ oznacza realny PKB na jednego zatrudnionego, A – amerykański, UA – ukraiński.

OSZACOWANIE ŚREDNIEJ WARTOŚCI HRYWNY W STOSUNKU DO USD

Zastosowanie powyższej formuły do oszacowania średniej wartości kursu hrywny (hryw.) do dolara (\$) daje rezultaty zamieszczone w tabeli 3. W tabeli tej są podane obliczenia kursu walutowego odpowiednio dla lat 2008, 2010 i 2012. Obliczenia dla poszczególnych lat prowadzono w następujący sposób:

$$ER_{2008} \approx \frac{Q_A^2}{Q_{UA}^2} \times \frac{PKBRZ_{UA}}{PKBRZ_A} = \frac{3,56^2}{1,79^2} \times \frac{45\,322}{95\,936} = 1,87 \frac{Hryw.}{\$}$$

Zakłada się, że inflacja i dyspozycyjność płacy są w parytecie. Wskaźniki Q dla wybranych państw pochodzą z tabeli 2. Z kolei szacunki PKBRZ z baz danych EconStat [www.econstats.com/indexnopoll.htm] oraz Total Economy Database [www.conference-board.org/data/economydatabase].

Tabela 3. Szacowanie kursu hrywny w stosunku do dolara (lata 2008, 2010 i 2012)

Lata	PKBRZ (USA), \$	PKBRZ (Ukraina), hryw.	Q_A	Q_{UA}	Kurs hrywny do dolara (w świetle teorii wskaźnika produktywności pracy Q)	Kurs hrywny do dolara (w świetle danych statystycznych)
2008 r.	95 936	45 322	3,56	1,79	1,87	5,05
2010 r.	101 473	53 584	3,45	1,71	2,15	7,82
2012 r.	108 080	69 219	3,62	1,64	3,12	8,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie baz danych EconStat [www.econstats.com/indexnopoll.htm], Total Economy Database [www.conference-board.org/data/economydatabase] oraz [http://www.ukrstat.gov.ua].

Przedstawiona wyżej metoda szacowania kursu hrywny może być stosowana nie tylko w stosunku do dolara, lecz również do innych walut. Tak więc przy zastosowaniu teorii wskaźnika produktywności pracy Q można ustalać, jak prognozować zachowanie się wolnorynkowego kursu walutowego na podstawie danych makroekonomicznych określających wskaźnik Q.

PODSUMOWANIE

Stabilność wskaźnika Q sprawia, że jest on dobrą miarą osiągniętego poziomu ekonomicznego krajów. Jest on dobrą podstawą do budowania rankingów państw, jak również monitorowania rozwoju poszczególnych krajów. Na Ukrainie wskaźnik produktywności pracy Q spada w ciągu ostatnich kilku lat. Oznacza to, że z każdym rokiem na jedną hrywnę kosztów pracy przypada mniejsza ilość realnego PKB. Jest to bardzo niekorzystna tendencja, która wskazuje na potrzebę realizacji pilnych działań skierowanych na zmianę polityki gospodarczej kraju. Jednym ze sposobów poprawy sytuacji powinno być odpowiednie dostosowanie płac w kraju, które zapewni ich odpowiedniość do wielkości kapitału ludzkiego pracowników.

Teoria wskaźnika produktywności pracy Q ma również znaczący wpływ na kształtowanie się kursu walutowego hrywny. Badania wykazują, że obecny kurs hrywny do USD jest zawyżony prawie trzykrotnie, co powoduje, że kapitał zagraniczny ma prawie trzykrotnie „tańsze warunki” do nabycia dóbr na Ukrainie. Teoria wskaźnika produktywności pracy Q i opracowana na jej podstawie metoda szacowania kursu walutowego zapobiegają występowaniu takich nierówności i tworzą warunki dla bardziej godziwej wymiany międzynarodowej.

LITERATURA

- Cieślak I., Dobija M., 2007, *Teoretyczne podstawy rachunkowości kapitału ludzkiego*, „Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Krakowie”, nr 735.
- Dobija M., 2006, *Bezpodatkowe finansowanie placowych wydatków rządowych* [w:] *Polityka gospodarcza i finansowa państw w procesie akcesji z Unią Europejską*, red. A. Szplita, Kielce.
- Dobija M., 2009, *Analiza zbieżności gospodarki polskiej i ukraińskiej według zmian produktywności pracy* [w:] *Konwergencja modeli ekonomicznych. Polska i Ukraina*, red. M.G. Woźniak, Fundacja Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków.
- Dobija M. (red), 2010, *Teoria pomiaru kapitału i zysku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków.
- Dobija M., 2012, *Równoważenie finansów publicznych* [w:] *Spotkania z królową nauk*, red. A. Maławski, E. Smaga, J. Tatar, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków.
- Dobija M., Renkas J., 2011, *Zatrata funkcja proizwodstwa w formirowanii zarobotnoj platy na przedprijatii*, Zbirnyk naukowych prac CzDTU. Seria: Nauki eko-

- nomiczne [Tekst]: Wypusk 27: W trzech częściach: Część I: / M-wo oswity i nauky Ukrainy, CzDTU, Czerkasy.
- Jędrzejczyk M., 2013, *Kurs walutowy a ekwiwalentna translacja wartości ekonomicznych w gospodarce*, Difin, Warszawa.
- Kozioł W., 2007, *Wykorzystanie analitycznej funkcji produkcji w procesie motywacji płacowej*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie”, nr 752. www.ukrstat.gov.ua (dostęp 23.09.2013).
- www.econstats.com/indexnopoll.htm (dostęp 20.09.2013).
- www.conference-board.org/data/economydatabase (dostęp 20.09.2013).

Streszczenie

Celem artykułu jest przedstawienie metody stosowania wskaźnika produktywności pracy Q do rozwiązania ważnego problemu, jakim jest prawidłowa ocena kursu walutowego. Badania wykazują, że obecny kurs hrywny do USD w gospodarce Ukrainy jest zawyżony prawie trzykrotnie, co powoduje, że kapitał zagraniczny ma prawie trzykrotnie tańsze warunki do nabycia dóbr. Teoria wskaźnika produktywności pracy Q i opracowana na jej podstawie metoda szacowania kursu walutowego zapobiegają występowaniu takich nierówności i tworzą warunki dla bardziej godzwej wymiany międzynarodowej.

Pokazano również zastosowanie wskaźnika Q przy analizie poziomu rozwoju poszczególnych państw, co z kolei umożliwia budowanie ich rankingów. Na Ukrainie wskaźnik produktywności pracy Q spada w ciągu ostatnich kilku lat. Oznacza to, że z każdym rokiem na jedną hrywnę kosztów pracy przypada mniejsza ilość realnego PKB. Jest to bardzo niekorzystna tendencja, która wskazuje na potrzebę realizacji pilnych działań skierowanych na zmianę polityki gospodarczej kraju.

Słowa kluczowe: produktywność pracy, kurs walutowy, parytet produktywności pracy, rozwój ekonomiczny Ukrainy, gospodarka Ukrainy

Labour Productivity and Free-Market Exchange Rate and the Economic Development of Ukraine

Summary

The aim of the paper is to present a method for the application of labour productivity index Q to solve an important question, such as the correct assessment of the exchange rate. Studies show that the current exchange rate of hryvnia to the USD in the economy of Ukraine is overstated – almost tripled, which means that foreign capital has almost three times cheaper conditions for the acquisition of goods. The theory of labour productivity index Q and a method for estimating the exchange rate based on that theory prevent the occurrence of such irregularities and create conditions for a more fair international trade. The article also presents the application of this indicator in the analysis of the levels of development of individual countries, which in turn allows to build their rankings. In Ukraine, the labor productivity index Q has been falling in the past few years. This means that every year 1 hryvnia labor cost accounts for less real GDP. This is a very negative trend, which indicates the need for implementation of urgent measures aimed at changing the country's economic policy.

Keywords: labour productivity, the exchange rate, parity of labour productivity, economic development of Ukraine, Ukraine's economy

JEL: E49